

Komentář k nové koncepci výstavby AČR

V letošním roce (k 1. 7.) to bylo již šest let, která uplynula od zahájení realizace prvního koncepčního dokumentu v novodobých dějinách Armády České republiky – Koncepce výstavby AČR na léta 1993 – 1996. O tomto materiálu toho bylo napsáno již mnoho. Domníváme se však, že přes veškeré jeho nedostatky bylo dosaženo toho nejdůležitějšího - tj. systémových změn ve všech oblastech života AČR. Koncepce jasně stanovila své cíle a priority, jejichž realizací byly vytvořeny přijatelné podmínky pro další výstavbu a rozvoj AČR.

Začátkem roku 1997 přijala vláda ČR dokument Národní obranná strategie, a to s cílem stanovit souhrn konkrétních, vzájemně propojených opatření v AČR, vedoucích k její schopnosti co nejdříve plnit úkoly vyplývající z této strategie a z předpokládaného členství v NATO. Na základě tohoto dokumentu byl v témže roce zpracován a vládě ČR předložen Záměr koncepcí výstavby AČR do roku 2000 s výhledem do roku 2005, z kterého měla být vytvořena nová koncepce.

Vzhledem k tomu, že mezi ukončením předchozí koncepce a zahájením realizace nové, dosud nezpracované, hrozilo vzniknout větší časové prodlení, jehož důsledkem by bylo nevhodné využívání finančních prostředků, bylo zahájeno v roce 1997 uskutečňování pouze záměru. Ale i tak zásadním problémem zpracovaných a realizovaných dokumentů byla jejich neprovázanost s reálnými lidskými, finančními a věcnými zdroji, což se promítlo prohlubováním některých problémů ve vojenských.

Koncepce výstavby Armády ČR do roku 2000 s výhledem do roku 2005 byla zpracována a vzata na vědomí Bezpečnostní radou státu (BRS) až 29. 6. 1998. Vzhledem k tomu, že tento dokument nebyl podložen schválenou Bezpečnostní strategií ČR, ani Vojenskou strategií ČR, a řešil problematiku výstavby AČR z pohledu přípravy ke vstupu, nikoliv z pohledu členství v NATO, rozhodl ministr obrany materiál zásadním způsobem přepracovat.

Nová koncepce, zpracovaná GŠ AČR, byla projednána BRS dne 4. 5. 1999 a následně schválena vládou ČR 9. 6. 1999.

Jedná se o dokument řešící komplexně problematiku výstavby celého rezortu obrany, tedy nikoliv pouze Armády ČR, jak tomu bylo v dokumentech dosavadních, bez časového omezení jeho platnosti. V návaznosti na přijetí strategických dokumentů (bezpečnostní a vojenské strategie) se rovněž změnila úloha a místo Koncepce výstavby rezortu obrany v systému bezpečnostních dokumentů. Rozhodující skutečností, zohledněnou v materiálu, je vstup České republiky do NATO, čímž se doposud samostatné pojetí obrany mění v pojetí kolektivní při plném zachování schopnosti autonomní obrany ve smyslu čl. 51 Charty OSN.

Realizaci stanovených cílů koncepce pak zásadním způsobem ovlivňují možnosti lidských, věcných a finančních zdrojů, které budou limitující, a jež bude Česká republika schopna vyčlenit pro svou obranu. V neposlední řadě pak bude nutné respektovat

přijaté závazky ČR a rezortu obrany vůči NATO. Skutečná výše finančních zdrojů bude přímo závislá na vývoji ekonomické situace státu.

Koncepce minimalizuje požadavky na lidské zdroje další optimalizací organizačních struktur, přičemž potřeba sil a prostředků AČR k eliminaci jednotlivých ohrožení byla upřesněna s přihlédnutím k možnostem kolektivní obrany v rámci Aliance.

Snížení plánovaných počtů rezortu z cca 81 000 na 62 000 osob pak ovlivní velikost válečné armády a rozsah mobilizačního doplnění.

Přehodnoceny jsou nezbytné počty výzbroje a techniky, zařazené do organizačních struktur, s důrazem na počty bojových tanků.

Cílem těchto opatření je dosažení materiální úspory a odstranění disproporcí ve výdajích rezortu obrany, což nebude možné bez další redukce vnitrorezortní infrastruktury a úpravy postupů při likvidaci nadpočetného a neupotřebitelného movitého i nemovitého majetku. Nezbytná bude i restrukturalizace současných zásob.

Koncepce předpokládá další rozpracování některých oblastí, zejména personální práce, vojenského školství, sociálního zabezpečení, vojenského zdravotnictví, bytové politiky a rozvoje infrastruktury k možnému působení aliančních sil na základě mezinárodních smluv a dohod, do zvláštních dokumentů. K plánovaným dlouhodobým a finančně náročným programům a projektům se předpokládá postupně předkládat jejich příslušné návrhy k projednání a schválení vládě a Parlamentu ČR.

Časová neomezenost koncepce vychází ze zkušeností států NATO. Její aktualizace nebo přepracování se však podmiňuje pouze v případě zásadních změn bezpečnostní situace v návaznosti na změny v Bezpečnostní strategii ČR a ve Vojenské strategii ČR. Nedojde-li k těmto změnám, budou cíle a základní orientace výstavby rezortu obrany mít stálou platnost s tím, že realizace cílů bude zabezpečována systémem obranného plánování, což plně odpovídá požadavkům na vzájemné propojení s obdobnými plánovacími systémy NATO.